

ÉLETTÜNK

XXXVIII. évf. 10. szám (38. Jg. Nr. 10)

Az európai magyar katolikusok lapja

2006. október

LEGYÜNK AZ IMÁDSÁG NEMZETE

Erdő Péter bíboros köszöntő szavai
Szent István király ünnepén

Örömmel és megilletődöttséggel gyűlünk egybe Szent István királyt ünnepelein az idei jubileumi esztendőben. A nándorfehérvári diadal 550. és az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulója alkalom arra, hogy hátat adjunk az isteni gondviselésnek megmaradásunkért, levonjuk távolabbi és közelebbi múltunk tanulságait, és Isten kegyelmének segítségével megújuljunk hitünkben, reménységünkben és az egymás iránti szolidaritás szeretetben.

Ezért is hirdettük Püspöki Karunk idénre imáévet a nemzet lelki megújulásáért. Ennek a felhívásnak nagy visszhangja lett. Közelről és távolról érkeztek a levelek, az elektronikus üzenetek, melyek hívők és egész közösségek csatlakozását fejezték ki ehhez az imádsághoz. Már januárban felcsillant a remény, hogy megvalósul Mindszenty bíboros régi álma az egymillió imádkozó magyarról. Ezt a nagy vízióját hívvalló elődöm többször is megfogalmazta. Már 1945. október 7-én kijelentette: „Legyünk most az imádság nemzete! Ha újból megtanulunk imádkozni, lesz honnét erőt s bizalmat meríteni. És is a milliók imahadjáratában és édesanyám mostantól még szorosabbra fogott rózsafüzérében bízom. Ne vesztésétek el bizalmatokat!” (Mindszenty okmányár. I, 49)

Örömmel jelentem be, hogy megvan az egymillió imádkozó magyar! Szőke János atya, a Magyarországi Mindszenty Alapítvány vezetője már az imáév megkezdése előtt elkezdte gyűjteni az egyéni és csoportos vállalásokat, a hazánkért végzett imádságról. Felhívásunk nyomán az idén a vállalkozók száma meghaladta az egymilliót. Ezek a vállalások lezárt irattartókba gyűjtve most itt található a Szent István-bazilikában. Együttesen egy nagy képpé olvadnak össze, mely Szent István királyt ábrázolja, amint felajánlja országunkat a Boldogságos Szűzanyának. Meg kell valnom, hogy a több mint egymillió imádkozó magyar nemcsak Magyarországról jelentkezett, de a határon túlról, sőt a nyugati világból is. Így együtt lehetünk elegenden imádkozó magyarok. Így együtt ajánljuk népünk jövőjét Nagyasszonyunk és Pátrónánk oltalmába. Különleges öröm számunkra, hogy ha nem is ennek az akciónak, de az ideai imáévek keretében több településen más felekezeti testvéreink is együtt imádkoztak velünk hazánkért.

15 évvel ezelőtt ezen a napon II. János Pál pápa mutatott be ünnepi szentmisét Budapesten. Hálaéval emlékezünk rá: útmutatást, reményt adott egyházunknak és népiünknek. Szeretettel köszöntöm körünkben a Szentatya hajdani titkáráit, Stanisław Dziwisz bíboros urat, aki II. János Pál pápa második utódja a krakkói érseki székben. Hálaéval köszönöm, hogy eleget tett meghívásunknak és vállalta a mai szentbeszéd elmondását. Jelenléte körünkben felelevenít II. János Pál pápa nagyszerű örökségét és tanúságot tesz a magyar és lengyel egyház és a két nép barátságáról és szolidaritásáról.

Legyen a mai ünnep mindannyiunk számára alkalom arra, hogy megújuljunk beszédünkben és felelősségadatban, tüllépünk önzésünkön, áldozatkész szeretettel forduljunk a születendő gyermekek, a családok, a betegek és az idősek felé. Vállaljuk egymás személyes, konkrét és közvetlen segítségének nehéz és szép feladatát! MK

HAZAJÖTT A PÁPA

A müncheni magyarok örömmel várták a Szentatya; főleg a fiatalok, de egyházi közösségünk többi tagjai is, előadók, vitaestek szervezésével, lelki gyakorlatokkal, lelki beszélgetésekkel, a hit elmélyítésével, és nem utolsósorban imával készültek a Szentatya, XVI. Benedek pápa fogadására Münchenben.

Az előkészületek év elején kezdődtek, amikor Friedrich Wetter bíboros, München-Freising érseke körlevéllel fordult híveikhez, - ezt nagyjából elején magam ismerttettem a müncheni magyar hívekkel -, és lelki megújulásra szólított: a Szentatya látogatása legyen számunkra a hit ünnepe, és mélyítse el közösségünket Péter utódjával.

Erre a müncheni magyarokat nem kellett különösebben biztatni, hiszen bensőséges kapcsolatunk a Szentatyaival, (Folytatás a 6. oldalon)

Habsburg Ottó

1956 UTÁN A KOMMUNIZMUS FOLYAMATOSAN HANYATLOTT

A nyugati világban aligha akadt a magyar forradalom és szabadságharc idején nagyobb nemzetközi tekintéllyel és helyi ismeretanyaggal rendelkező személy, mint Habsburg Ottó. A félvszázados évfordulón ezért őt kértük fel, hogy lapunk számára idézze fel személyes emlékeit és mondja el tapasztalatait, amelyeket a szabadságharc előtt, alatt és után szerzett nyugati politikusokkal folytatott tárgyalásain. Kérdeztük Vincze András, az ÉLETTÜNK munkatársát:

1945 után a kommunista diktatúrából csak kevés olyan hír jutott külföldre, amely segíthetett a helyzet tényleges megítélésében. Hogyan tudott mégis tájékozódni 1956 előtt a magyarországi fejleményekről, reményekről és később a forradalomról?

- A külföldi hatóságokkal, kormányokkal rendszeresen érintkeztem. Baráti kapcsolat fűzött a párizsi kormányhoz. A németek kevésbé, de az osztrákok igenek jó értesülésekkel rendelkeztek - és ezek eljutottak hozzám is. Persze egyet jól tudtam, hogyha az ember valamilyen helyzetet meg akar ítélni, benne kell élnie az atmoszférában - és erre persze nem volt lehetőségem. A csak hírszolgálatból való tájékozódás komoly hátrányt jelent, így volt ez az iraki beavatkozás előtt az Egyesült Államok esetében is, mert csak közvetett információkkal rendelkeztek.

Segítségére volt-e a magyar emigráció 1956 előtt információkkal?

- Aránylag kevéssel. Mert ők sem rendelkeztek rendszeres hazai kapcsolattal. Viszont a rendszer részéről kaptam néha információkat, mert én a világban mindenkiel beszéltem, így a pesti kommu-

OKTÓBER 23. ÖRÖKSÉGE

Kettős évforduló: 1456 és 1956.

Írta: SOMORJAI ÁDÁM OSB, Róma

Oktober 23-án halt meg Kapisztrán Szent János. 550 esztendővel ezelőtt, a nándorfehérvári győzelem utáni hónapokban, ott szerzett betegségben. A közeli Újlak - a mai Ilok - fogadta be sírját. Ezt később a török feldúlta, miután pedig idejében kimentették, valahol Észak-Kelet Magyarországon nyoma veszett.

Oktober 23-án tört ki a forradalom, 50 esztendővel ezelőtt. Véletlenül éppen azon a napon, amelyen az itáliai Capestrano szülöttje meghalt, és akinek liturgikus ünnepepét ültük. A közvetlen összefüggések Lengyelországba vezetnek: a forradalom a lengyelekkel való szimpátiatüntetésnek indult, hogy aztán szabadságharc legyen belőle.

Mi, akik otthon éltünk, sokáig nem beszélhettünk erről a titkos összefüggésről: íme a nándorfehérvári győzelem 500. évfordulóján, napra pontosan, ismét egy esemény, amely a nyugati civilizációhoz való tartozásunk jegyében, annak védelmében értelmezhető.

A pápák és a kettős jubileum

III. Kallisztusz pápa 1456. június 29-én, Péterpál ünnepén bocsátotta ki *Cum his superioribus annis* kezdetű bulláját, amelyben a kereszténységet imára szólítja fel a török invázió közeledtével. A keresztény hadak - Hunyadi János és Kapisztrán Szent János vezetésével - július

22-én győznek Nándorfehérvárnál, a mai Belgrád falainál. A győzelem hírei aznap érkeztek meg Bécsbe, amikor a pápai futár is, aki imára szólít fel. Így Bécsben a harangok a győzelmet hirdetik - megteremtve a magyar öntudat szempontjából olyan fontos hagyomány alapjait. S mivel Rómába augusztus 6-án érkezik meg a győzelem híre, a pápa erre a napra teszi Urunk Színeváltozása liturgikus ünnepét.

XII. Pius pápa tudatosan június 29-ére datálja 1956-ban kiadott *Dum maerenti*

Kapisztrán Szent János,
Bartolomeo Vivarini (1440-1500),
Louvre, Párizs

animo (Miközben nehéz szívvel) kezdetű apostoli levelét, amelyben imádságra hívja a keresztényeket a hallgató egyházzért. Ennek a pápai dokumentumnak alig van utóélete, nem fejt ki hatást. A *L'Osservatore Romano*, a Vatikán félhivatalos napilapja csak kéthetes késéssel közöl belőle összefoglalást, kommentár formájában. A külföldi magyarság a római *Katolikus Szemlében* közölt fordítást olvashatja, ott-hon az *Új Emberben* egy rövidített változat jelenhet meg csupán.

Az októberi forradalom hírének vételeére XII. Pius pápa három enciklikát tesz közzé. Az elsőnek kezdő szavai: *Luctuosissimi eventus* (Azok az igen gyászos események, kelte: okt. 28.), ebben nyilvános imádságokat rendel el az igazságra épülő béke kieszközöléséért Magyarországi kegyetlen öldökléstől gyötört népe számára. November 1-jén, Mindszentek napján kelt a *Laetamur admodum* (Nagy örömmel tölt el minket) kezdetű enciklika, amelyben a magyarországi helyzet alaku-

(Folytatás a 4. oldalon)

(Folytatás a 4. oldalon)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Kain, Ábel és a többiek

A Biblia első könyve, a Teremtés (Genézis) 4. fejezetében olvasható Kain és Ábel döbbenetes története. Döbbenetes nemcsak azért, mert leírja az első gyilkosság körülményeit és lefolyását, s ennél fogva nevezhetnénk „ős-krimi”-nek, hanem főleg azért, mert a gyilkos Kain, az első emberpár legelső gyermeke, azaz az első ember, aki nem külön isteni beavatkozás következtében, hanem nemzés útján jött a világra; az áldozat, Ábel pedig Ádám és Éva második gyermeke, Kain édestestvére. A Ter 4, 16-17 így hangzik: „Kain azonban elbujdosott Isten színe elől és Nod földjén, Edentől keletre telepedett le. Kain megismerte feleségét, az fogant és Hénochot szülte.”

Ez a mondat indította Rajna-vidéki olvasónkat néhány jól megalapozott kérdés feltételére. Idézünk leveléből néhány sort: „Mindzet szó szerint véve arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a Paradicsom 'első ember'-e, Ádám, valamint az oldalbordájából származó Éva előtt (mellett) már más, legalább egy embercsoportnak is léteznie kellett.” Ebből adódik több kérdés: 1. Ha voltak Ádám és Éva előtt emberek, akkor hogyan kell érteni a Szentírást az ember teremtésé-

ről és a bűnbeesésről? - 2. Az Egyház tanítása szerint minden ember Ádám utódaként az eredeti bűnnel születik; ha voltak emberek, akik nem Ádámtól származtak, akkor ők bűn nélkül jöttek a világra? Vagy ők is vétkeztek? És hogyan?

Miklós atya válasza:

Ahhoz, hogy a feltett kérdésre a mai ember számára is elfogadható választ lehessen adni, ismernünk kell a szempontokat, elveket, amelyek hozzásegítenek a szentírási szövegek megértéséhez. Mindenekelőtt figyelembe kell vennünk a Biblia szövegeinek korát és a kultúrkört, amelyben íródtak, valamint azok célját. Az Ószövetség, amely nagyrészt 2.500-3.000 évvel ezelőtt, a mai Közel-Keleten keletkezett íráskor gyűjteménye, tartalmaz történeti, prófétai és tanító jellegű könyveket, de olyanokat is, amelyek műfaja vegyes, ezek közt elsősorban Mózes öt könyve, az ún. Törvény, héberül: Tóra.

Az Újszövetség könyvei közül a négy evangélium Jézus életét és tanítását, az Apostolok Cselekedetei pedig a fiatal Egyház első éveit mutatja be; ezeket - bizonyos értelemben - a történeti könyvek közé lehet sorolni. Az apostolok levelei tanító jellegűek, a Jelenések könyve pedig prófétai irat. Mind az 1. század második feléből. Valamennyi érvényes, hogy a kereszténység nyilatkozatának, Isten szavának tekintik őket, és ezek az Ó sugalmazására jöttek létre, az Ó embernek szánt üzenetét, tanítását tartalmazzák. Mindebből az következik, hogy a Biblia könyveit csak akkor tudjuk helyesen értelmezni, ha abból indulkunk ki, hogy nem elsősorban történeti vagy természettudományos ismereteket akarnak közölni, hanem vallási igazságokat. - Ehhez hozzáfűzhetünk egy további szempontot: a közlések a korabeli ember világméretű tudás-színvonalához alkalmazkodnak, céljuk az, hogy megértsék, amit Isten tudomására akar hozni. Ezért használnak a szövegek egy-egy igazság közlésére képeket, jelképeket, annál is inkább, mert a keleti ember képekben gondolkodik, elvont vagy tudományos kifejezések idegenek tőle.

Ezek előrebocsátása után világos, hogy miért értelmetlen az erőködés, pl. a bibliai teremtéstörténetet szembeállítani az időközben kialakult természettudományos ismeretekkel, mintha az egyik vagy másik valótlan állítana. Vannak ma is szekták, főleg Amerikában, amelyek kereken elutasítják a természettudományos teóriákat a Mindenség, vagy az Élet keletkezéséről, amennyiben a teremtéstörténetet, mint Isten szavát szó szerint értelmezik. És találkozunk - bár egyre ritkábban - természettudósokkal, akik a Biblia leírását dajkamesének tekintik. Márpedig a kettő között nemcsak, hogy nincs ellentét, hanem kiegészítik egymást, minthogy ugyanannak a témának más és más oldalról történő megközelítéséről van szó.

Emberek Ádám és Éva előtt?

Térjünk vissza olvasónk kérdésére: Ha Kain, Ábel meggyilkolása után feleség vett (Ter 4, 17), az honnan való volt, hiszen előtte nincs szó Ádám és Éva egyéb gyermekeiről? Lehetséges, hogy már előttük vagy mellettük más embercsoportok is léteztek?

Az ember eredetével foglalkozó tudományos teóriák közt van, amely - tekintve, hogy az ember ősei a világ különböző kontinensein jelentek meg - feltételezi, hogy az ember és a majom közös őse különböző időpontokban (évmilliók elté-

réssel) és különböző helyeken hominizálódtak, azaz vált emberré. Ezt az elméletet nevezik „poligenezis”-nek. Vele szemben áll a „monogenezis”, amely szerint az emberrel válás egyetlen esetben, egy párral történt meg. Ezt igazolja az a körülmény is, hogy az emberi fajok egymás között genetikailag egyvívástak, azaz egy férfi és egy nő, bármilyen fajhoz tartozzanak, képesek egymással utódok nemzésére, ami az emberi nem biológiai egységére utal.

Kérdés: fel kell-e tételezni annak alapján, hogy Kain feleséget vett, más embercsoportok létezését az ádámiták előtt, vagy mellet? A válasz csak annyi lehet: természettudományosan nem lehet kizárni, de nem is lehet igazolni. A Szentírás alapján azonban ilyen hipotézisre nincs szükség. A Ter 5-ben, arról szólva, hogy Ádám 930 évet élt, a szöveg megjegyzi: „s fiai és leányai születtek”. Akkor is, ha a bibliai számokat nem kell matematikai pontossággal értékelni, Ádám magas kora lehetővé tette, hogy egész embercsoportok származzanak tőle. Ilyeténképpen Kain valamelyik leánytestvérét, vagy unokahúgát vehette feleségül. Az adott körülmények között a testvérházasság volt az egyetlen mód az emberi nem szaporodásának biztosítására.

A Biblia „monogenezis”-e

Kétségkívül az ember teremtésének szentírási leírása monogenezist sugall: az emberi nem egy emberpártól származik. De a mód, ahogyan Isten az embert alkotta, jelképesen értendő. Semmi akadály a fajok fejlődéséről szóló természettudományos tétel elfogadásának, mivelhogy ez nem áll ellentétben a Szentírás mondanivalójával az ember teremtéséről. Elképzelhető, hogy amikor az ember őseinek testi fejlődése elérte azt a fokot, hogy alkalmassá vált a lélek befogadására, Isten „lelket lehelt belé” - ahogy a Biblia kifejezi, azaz emberi lelket teremtett. Ilyen módon a Biblia teológiai mondanivalója és a természettudományos elképzelés egymást kiegészíti, mert a teremtéstörténet szerint sem teremtette Isten az ember testét semmiből, hanem a föld anyagából formálta és „lelket lehelt belé”.

Fontos teológiai kérdés az első emberpár bűnének és az ebből származó áteredő bűnnek a tana. Az Egyház Szent Pál tanítását követve állítja, hogy minden ember - az ősbűn következményeként - bűnben, azaz Isten szeretetéből kiesseten születik. Ez viszont alig képzelhető el másként, mint hogy minden ember az ősbűnt elkövető emberpártól származik. Ezért mondható, hogy a Biblia a monogenezishez áll közelebb. De voltak teológusok (pl. Karl Rahner), akik a poligenezis teóriájának bebizonyosodása esetére is javasoltak megoldást az eredeti bűn egész emberiséget átfogó problémájának megoldására. Vagyis még így sem állna fel megoldhatatlan ellentét a hit és a tudomány között.

Kain, az első bűnösen született ember

A bűnbeesett első emberpár első gyermeke által végrehajtott testvérgyilkosság fájdalmas bizonyítéka annak, hogy az Istentől való elszakadás az embert lelkileg megrontotta, ahogy a katekizmusban tanultuk: „értelme elhomályosult, akarata rosszra hajló lett...” A kaini erőszak azóta is dominál az emberiség történetében. Jézus Krisztus, az Újszövetség Ábele, szintén ennek lett áldozata. Ezáltal ugyan megváltott bennünket és visszaszerelte Isten elveszített szeretetét, de az eredeti bűn egyéb következményei ellen továbbra is magunknak kell megvívunk a mindennapi küzdelem. Mindannyian vergődünk Kain és Ábel között. Ebből csak Krisztus szeretete menthet ki. Ragadjuk meg, mint egy mentőövet és ne hagyjuk válasz nélkül.

Frank Miklós

IMASZÁNDÉKOK

Októberre

I.

Imádkozunk, hogy minden megkezesztet érleljünk a hitben, és azt ki is nyilvánítsa világos, következetes és bátor életválasztásokkal!

2004. június 6-án, nem egészen tíz hónappal a halála előtt, II. János Pál pápa Szentháromság vasárnapját Bernben ünnepelte. A szentmiseben három nyelven elmondott homíliájának második részét szinte változatlanul idézni lehet az imaszándékról szóló elmélkedésünkben.

„Amikor eljön az igazság Lelke, ő majd elvezet benneteket a teljes igazságra” (Jn 16,13). Mi ez az igazság? Jézus egyszer azt mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6). A kérdés tehát helyesen nem így szól: „Mi az igazság?”, hanem így: „Ki az igazság?”

Testvéreim, mi nem hallgathatunk, hiszen ismerjük őt. Az igazság Jézus Krisztus, aki eljött a világra, hogy nekünk feltárja és megadja az Atya szeretetét. Arra vagyunk hivatottak, hogy tanúsítsuk ezt az igazságot szavunkkal, de főleg életünkkel.

Az Egyház: küldetés. Ma is születésünk próféta, hogy a közösségekben felbresszék az Igébe, az irgalmasságban gazdag Isten nyilatkozatától vett hitet. Eljött az idő, hogy apostolok fiatal nemzedéket készítsük fel, akik majd nem félnek attól, hogy hírdessék az evangéliumot. Minden megkeresztelt számára lényeges, hogy sokáshoz útérjen éretlenség, amely nyilvánvalóan kifejeződik világos, meggyőző és bátor személyes választásokban...

„Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által” (Róm 5,5). Nem a mi érdemünk ez, hanem ingyenes ajándék. Bűnünk súlya ellenére Isten szeretet minket, és Krisztus vére által megváltott; kegyelme mélyre hatóan meggyógyított.

Ezért a szolgálatról így kiálthatunk: „Milyen nagy, Urunk, a te szereteted szerete az egész földön!” Milyen nagy bennem, a többiekben, minden egyes emberben!

Ez az ember nagyságának igazi forrása, ez az ő elpusztíthatatlan méltóságának gyökere. Itt van az ember legmélyebb „igazsága”, amelyet soha nem lehet tagadni vagy megsejteni. Végeredményben az ember ellen elkövetett bántalmazás a Teremtőjének bántalmazása, aki őt az Atya szeretetével szereti...

Minden emberi lényben tudjuk felismerni és tisztelni Isten képét! Az Isten által teremtett emberben a Szentháromság dicsősége tükröződik. Mondjunk hát: „Dicsőség az Atyának, a Fiúnak, a Szentléleknek: Istennek, aki van, aki volt, és aki eljön!”

II.

Imádkozunk, hogy a missziós világnap megünneplése mindenütt növelje a missziós elvengés és együttműködés szellemét!

2002-ben II. János Pál a missziós vasárnapra szóló üzenetében többek között ezeket írta: A missziók világnapjának ünneplésével mindenki számára alkalom kínálkozik arra, hogy összemérje magát Isten végtelen szeretetének követelményeivel. A szeretet szeretetre hív; a szeretet arra szólít fel, hogy egész bizalmunkat beléje helyezzük...

Ezen évenkénti ünneplés alkalmával arra kapunk meghívást, hogy lankadatlanul imádkozunk a misszióért, és minden eszközzel kapcsolódjunk be azokra a tevékenységekre, amelyeket az Egyház az egész világon kifeje, hogy építse Isten Országát, „az örök és egyetemes országot, az igazság és élet, a kegyelem és szentség, az igazságosság, szeretet és béke országot”...

A missziók világnapja segít minket, hogy jobban felfedezzük személyes és közösségi hivatásunk értékét. Egyébként arra is ösztönöz, hogy segítségére legyünk „legkisebb testvéreinknek” (Mt 25,40), a világ valamennyi részébe eljutott misszionáriusok közvetítésével. Ez a pápai missziós művek feladata, amelyek mindig az Egyház küldetésének szolgálatára vannak, hogy a legkisebbek ne legyenek hiálával azoknak, akik megtörik számukra Isten szavának kenyerét, az Údvívító Szívéből fakadó kimeríthetetlen szeretet ajándékát.

Nagy Ferenc S. J.

Információs iroda koordinálja a Szent Erzsébet-év eseményeit

A sárospataki információs iroda célja, hogy a Szent Erzsébet-év ünnepi eseményeiről mindenki tudomást szerezzen. A Szent Erzsébet Iroda összegyűjti és továbbítja a megemlékezésekkel kapcsolatos információkat, és segítséget nyújt az ünnepi események szervezéséhez.

„Mi is ötlet kövessük, azon legyünk, amit benne dicsérünk, cselekedjünk” - ezzel a mottóval fordult velünk a sárospataki Szent Erzsébet Iroda az Árpád-házi királylány nevét viselő plébániák, egyházközségek és intézmények vezetőihez, kérve őket, hogy csatlakozzanak a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által meghirdetett Szent Erzsébet Jubileumi Év programjához.

Mint ismeretes, az MKPK a jubileumi év eseményeinek előkészítésére és koordinálására az év tavaszán emlékbizottságot hozott létre Seregély István egri érsek elnökségével, valamint Sárospatakon, Szent Erzsébet szülővárosában információs irodát nyitott. Az előkészítő bizottság szeretné, ha hazánk nagy szentjének tiszteletéért méltóképpen illeszkedne a Katolikus Egyház egyetemes megemlékezéseinek sorába.

A sárospataki információs iroda célja, hogy a Szent Erzsébet-év ünnepi eseményeiről mindenki tudomást szerezzen. Ezért arra kéri a plébánosokat és intézményvezetőket, hogy terveikről, programjaikról, Szent Erzsébet szellemében végzett karitatív tevékenységükről és a jubileumi évhez fűződő javaslataikról tájékoztassák az intézményt. A Szent Erzsébet Iroda összegyűjti és továbbítja a megemlékezésekkel kapcsolatos információkat, és segítséget nyújt az ünnepi események szervezéséhez.

Az iroda elérhetőségei: Szent Erzsébet Iroda, H-3950 Sárospatak, Szent Erzsébet út 15. Pf. 179., Tel./fax: 47/314-107, E-mail: spatak@enternet.hu

MKPK/MK

BOLDOG SALKAHÁZI SÁRA

Erdő Péter bíboros, prímás szeptember 17-én, Budapesten, boldoggá avatta Salkaházi Sára (1899-1944) szociális testvért, akit a nyilasok az üldözöttek menekítése miatt lőttek a Dunába 1944. december 27-én. A boldoggáavatási eljárás 10 évvel ezelőtt indult meg. XVI. Benedek pápa ez év április 28-án hagyta jóvá a Salkaházi Sára vértanúságát kihirdető dekrétumot, amely alapján megnyílt az út a boldoggá avatásra. Hasonló esemény hazánkban 1083. óta nem volt. Magyarországon először emel az Egyház a boldogok sorába egy egyszerű, középosztályból származó nőt, aki nem királylány, nem főnemes. A boldoggáavatás a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által meghirdetett megújulási imaév kiemelkedő eseménye.

Hatvanegy és fél éve, 1944. december 27-én este a pesti Duna-parton beteljesedett egy életmű. Vértanúhalált halt egy 45 éves lány, a szociális szeretet apostola, a keresztény hősiesség mintaképe, aki élete feladójával üldözöttek tucatjait mentette meg.

Salkaházi Sára szociális nővér, író, lapszerkesztő, 1899. május 11-én Kassán született, osztrák származású, de teljesen magyarérelmű családból. Tanítónői oklevelet szerzett a kassai orszolyitánknál, utána egy jó ideig újságíró. Cikkei és elbeszélései főleg az *Esti Újságban*, a *Napban*, és a *Prágai Magyar Hírlapban* jelennek meg. Különösen az utóbbi lap hasábjain közölt írásai arról tanúskodnak, hogy az egykor gazdag, szállodaalapító unokája nemcsak külsőleg, de lélekben is azonosul szakmabeli munkatársaival. Összegyűjtött novellái 1926-ban jelennek meg, neve még ismeretlenebbé vált a szlovákiai magyarság körében. A 20-as évek közepétől a szlovákiai magyar Keresztény Szocialista Párt kassai lapjának lesz a szerkesztője, és közben folytatja írói tevékenységét. Írásainak témája azonban megváltozik, már nem csak a pusztza szépirodalom vonzza, hanem érdeklődése mindinkább a társadalom peremére szorult nincstelenség felé fordul. S talán ez az egyik oka annak, hogy 1927-ben, mikor a Szociális Testvérek Társasága Kassán meglepettszik, kapcsolatot kerül velük, és a következő évben egy nagy áldozatot követelő elhatározással az önállóságához szokott fiatal újságíró a Társaságba való felvételét kéri, amelyről naplójában így vall: „Amit szerettem, itt hagytam: önállóság, cigaretta, kávéház, csavargás a nagyvilágban hajadonfőtt, zsebre dugott kézzel, friss vacsora egy kiskoc-

mában, cigányzene...” Az eredeti „Alleluja!” helyett, jelmotivátul Izaiás próféta Isten hívására adott feleletét választotta: „Íme, itt vagyok, küldj engem!”

Előjárói Sárát Kassára küldik, ahol nemcsak a karitatív munka tartozik munkakörébe: szervezi a katolikus leánymozgalmat, megalapítja és szerkeszti a *Katolikus Nő* című havilapot, mindenhol előadásokat tart, majd új feladatként Komáromba kerül, hogy ott készítse elő a Társaság meggyökerezését, hitoktatói munkát végezzen, és irányítson egy katolikus könyvesboltot. Sára e munkákat is hihetetlen agilitással végzi, amelynek következménye az, hogy a püspöki kar őt bízza meg a *Szlovákiai Katolikus Ifjúsági Egyesület* női ágának vezetésével.

Közben a rendkívül kolektív, közlékeny, „lokomotív-természetű” egyéniség óhatatlanul is sürölődásokat okoz, bizonyos nézeteltérése kerül előlőjárói, akik megszüntetik a *Katolikus Nő* című folyóiratot. Ezzel szerkesztői munkaköre egy időre megszűnik. A rendi megpróbáltatások azonban lelkét megmozdítják, lassan oszladozni kezdenek a felhők körülötte. Az első bécsi döntés után vezetői visszaküldik Sárát Kassára, hogy a felvidéki segélynyújtási akcióban munkálkodjon, majd 1939-től Kárpátalján a técsői és rahói járásban szegénygondozó és társadalom-szervező munkát végezzen. Rengeteget dolgozik, sok emberen segít, és közben a Társaságban is lehetővé válik fogadalmát. Előjárói 1941-ben visszarendelik Budapestre, és őt bízzák meg a *Katolikus Dolgozó Nők és Lányok Szövetség* vezetőjének, valamint a szövetség kiadványának, a *Dolgozó Nő* havilap, és a kéthavonta megjelenő *Vezetők Mappája* főszerkesztőjének. A háború vérvizatarában - amikor nálunk is sürölődni kezdtek a nyugtalanító jelek - Salkaházi Sára szívében különös vágy tör fel, titkos fogadalmat tesz két előjárója jelenlétében: „...én ma a társaság és a testvérek iránti hálaból és szeretetből felajánlom magamat, mint a Társaság áldozatát! Azon esetre, ha egyházilődözés, a társaság és a

testvérek üldözötetése következne be, és legelőkebb végzésed szerint gondviselésed tervében nem lenne benne halálom: fogadd el az én haláloamat minden fájdalommal együtt váltságul az öregek, betegek és gyengék életéért, és bűnös nyomorult életem fejében kíméld meg az ő életüket és kíméld őket a megkínóztatástól, fenyegetésektől, főként pedig a hűtlen-

ségtől: Irántad, az Egyház, a hivatás és a társaság iránt. Amennyiben pedig isteni végzésed terveiben az én halálom benne foglaltatik, ebben az esetben is fogadd el életemet-haláloamat, mint értük való áldozatot.” Az áldozattétel idejére azonban nem kellett sokat várni. Betiltják Szent Margitól írt *Fény és árnyék* c. misztériumjátékának előadását, majd röviddel azt követően, hogy az *Országos Katolikus Nővédő Egyesület* Bokréta utcai otthonába alkalmazottként több mint 20 zsidó menekítettet vesz fel, karácsony harmadnapján a nyilasok elhurcolják. A zuglói nyilasper egyik vádlottja így emlékezett vissza, hogy egy alkalommal, amikor nőket végezték ki Budapesten, közülük az egyik egy alacsony termetű feketehajú, melőlőtt a sortűz eldőrdült volna, égre emelte tekintetét és nagy keresztet vetett magára. Salkaházi Sárának hívták.

1931. március 17-i naplójegyzeteiben ezt olvashatjuk: „Szeretni, mikor szeretnek, mikor tele van a lelkem érzellemmel - semmi! Szeretni, mikor nehéz, mikor talán a szívemnek panasz van, fáj, mikor ellőknék. Ez, ez kell az Úristennek! S ez meg fogom próbálni. Meg akarom kezdeni, ha százszor is belecicsaklom, mindaddig, míg sikerülni fog!”

Udvarhelyi Olivér,
Veszprém

ISMERJÜK MEG PAPPAINKAT

Ismerjük meg pappainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelképásztori szolgálatban működő pappainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelképásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

Az Isteni Ige Társaságának tagja, szerzetes, magyar egyházi író, Boldog Marto Ferenc és Jácinta posztulátora Fatimában, a fatimai magyar zarándokok lelki gondozója és támasza.

Magyarországon, a győri egyházmegyében, Csikvándon született 1928. június 22-én, Kondor Lajos és Hoffer Terézia szülők negyedik gyermekeként. Mivel édesanyja Gyarmaton született, ezért 1928. június 25-én itt keresztelték meg, később ide járt a vasárnapi misére és hittanra is.

Az elemi iskolát Csikvándon végezte 1934-1939 között, a gimnáziumot a bencéseknel Győrben (1939-1943) és a cisztereknél Szekesfehérváron (1943-1946). 1946. augusztus 20-án felvették noviciusnak az Isteni Ige Társaságába Kőszegen, ahol 1948. június 23-án, közvetlenül az iskolák államosítása előtt a bencéseknel érettségizett. 1948. szeptember 8-án tette le első fogadalmát. 1949. januárjában Ausztriába menekült, ahol először a módlingi és szalzburgi, majd 1950. június 12. után a németországi St. Augustin misszióházban folytatta a filozófiai és teológiai tanulmányait. Itt szentelték pappá 1953. augusztus 28-án, aztán előjárói áthelyezték a portugál provinciába, és 1954. november 19-től él Fatimában, ahol előbb viceprefektusnak nevezték ki négy évre az újan megnyílt fatimai verbi-ta szemináriumban. Ezt követően a hivatásgondozás terén dolgozott a tartomány északi részén.

1960-ban *Pereira Venâncio* fatimai püspök kísérelőként egy 2 hónapos európai körúton vett részt, amelyen a Szűzanya fatimai üzenetét terjesztették. Az utazás után a provinciális engedélyével és a fatimai püspök megbízásából 1960. karácsonyán a kis látnok-pásztorok, *Marto Ferenc* és *Jácinta* boldoggáavatási ügyének egyházmegyei posztulátora lett. 1961. március 19-én tette le az ehhez előírt esküt.

1963-tól kezdve időszakos kiadványt szerkeszt a látnokok megismertetésére és az ügyükkel kapcsolatos tájékoztatásra, amely jelenleg 3 hónaponta jelenik meg, 7 nyelven 70.000 példányban, természetesen magyarul is.

Ennek eredményeként II. János Pál pápa a Szentéavatisi Kongregációval újrafogfoltoltatta az Egyház álláspontját, és semmissé nyilvánította elődje, XI. Piusz pápa 1937-ben hozott rendelkezését a gyermekek és serdülők boldoggá avatásával kapcsolatban. Fáradozásai révén, 1989. május 13-án a szent-szék dekrétummal elismerte a kis pásztor-gyermekek hősies erőnyeit, 1999-ben a közbenjárásukra történt csodát, és 2000. május 13-án II. János Pál pápa Fatimában, az egyház életében először, boldoggá avatott két gyermeket, akik nem vértanúk. Ugyancsak Kondor atya adta ki Lúcia nővér emlékiratait, amelyeket *Alves Correia da Silva* püspök utatásására írt Jácintával, Ferencel és a jelenésekkel kapcsolatban. Ezeket eddig 18 nyelven adták ki, mintegy 7 millió példányban.

P. Kondornak különös gondja volt arra is, hogy Magyarországot belekapcsolódjon a fatimai üzenetbe: „Ha megteszik, amit kérek, akkor Országunk megtér és béke lesz” - hangzottak az ezzel kapcsolatos szavak a Szűzanya ajkáról 1917. július 13-án. Ennek érdekében segítette Kardos Illés atyát, aki a hozzá csatlako-

Kondor Lajos SVD

zokkal elhatározta, hogy Fatimában magyar mintára épít keresztutat, ahol a zarándokok, Krisztus szenvedésével egyesülve esedezenek a kommunista ateizmus bukásáért, illetve képviselőinek megtéréséért. A leiriai püspök *José Correia da Silva* 1956. június 16-án örömmel adta erre írásbeli beleegyezését.

A Magyar Keresztutat 1961. szeptember 12-én maga *Venancio* püspök szentelte fel kb. 650 magyar résztvevővel a világ minden tájáról, akárcsak 1964. május 12-én a Szent István kápolnát is a Golgotával. A keresztrefeszítés márványszobrainak felállítását a Golgotán 1965. augusztus 12-én történt meg. Maga a Magyar Keresztút Mindszenty bíborosról lett elnevezve, aki kíséreléssel 1972. október 14-én könnyezve járta azt végig. A Keresztút VII. és VIII. állomása között áll a *Valinhos*-i jelenés kápolnája, amelynek felszentelésére 1956. augusztus 12-én, mintegy két hónappal a forradalom kitörése előtt került sor. Ennek a kápolnának a fundamentumában fekszik Magyarország felajánlása Mária Széplőtelen Szívnek. Ez a szép kápolna a magyar belföldi ajándéka, akárcsak Szent István királyunk 3 méteres márványszobra a Bazilikában, aminek megáldására később, 1958. szeptember 14-én került sor.

Az aranymiséis Kondor Lajos atya továbbra is Boldog Ferenc és Jácinta szenté avatási perén dolgozik, az orvosok segítségével jelenleg egy csodás gyógyulás tudományos bizonyításán fáradozik. Ha ezt a gyógyulást a jelenlegi orvostudomány nem tudja a maga természetes módján megmagyarázni, akkor az egyház csodának nyilváníthatja, és ezzel Fatima hamarosan felkészülhet a két kis boldog látnok szenté avatási ünnepségére.

Érdeklődni: P. Kondor Lajos SVD, Secretariado dos Pastorinhos, Postulação de Francisco e Jacinta Marto, Rua de S. Pedro 9. Apartado 6., P-2496-908 Fatima - Portugal, Tel.: 00351-249 539 780; Fax: 249539789; E-mail: secpastorinhos@mailtelepacpt http://www.pastorinhos.com

Cserháti Ferenc

Miközben nehéz szívvel figyeljük azt a rendkívül súlyos megpróbáltatást, amelyet az Egyház több országban, az ott uralkodó istentelen materializmus miatt elszenved, eszünkbe jutnak azok a körülmények, amelyek közt öt évszázaddal ezelőtt Közép-Európa népei éltek. Ezek készítették halhatatlan emlékeztető elődünket, III. Kallixtus arra, hogy 1456. június 29-én kiadja a Cum his superioribus annis kezdetű pásztorlevelét.

Akkor is súlyos veszély fenyegette a Duna termékeny partjain élő keresztény népeket és szomszédjaikat; vesély fenyegette életüket és javikat, sőt őseiktől örökölt hitüket is, - ha már előbb le nem stajított rájuk a csapás. Ez különösen érintette Magyarországot s azokat az országokat, amelyek ma Albániát, Bulgáriát, Csehszlovákiát, Jugoszláviát és Romániát alkotják; de a helyzet súlyosságát megéreztek a távolabbi országok népei is, különösen a németek és a lengyelek.

Részlet XII. Pius pápa Dum maerenti animo kezdetű apostoli leveléből

HAZAJÖTT...

(Folytatás az első oldalról)

még abból az időből származik, amikor Joseph Ratzinger bíboros egyházmegyének főpásztora volt, és alapítóléveivel felállította a müncheni Magyar Katolikus Missziót, szabályozta annak működését. Ez 1978-ban történt, de a mintegy 11.000 lelket számláló magyar egyházi közösség máig hálás a Szentatyának azért, hogy nekünk otthont adott a hontalanságban, Münchenben magyarnak vallhatjuk magunkat, magyarul imádkozhatunk, énekelhetünk, magyarul hallgathatjuk Isten igéjét, szabadon ápolhatjuk őseink nyelvét, magyar kultúránkat és az egész Kárpát-medencéből hozott Szent István-i örökségünket.

Így alig csodálkozhatunk azon, hogy főleg egyházi közösségünk fiataljai minden kezdeményezésre lelkesen válaszoltak, és derekasan kivették részüket a lelki és gyakorlati előkészületben. Merka János plébános atya beszédeiben többször is visszatért a pápa-látogatás mottójára, a Szent-anya üzenetére: a hívó soha sincs egyedül. A müncheni magyarok apraja-nagya valóban lelkesen várta a Szentatyát és imádkozott lelkipásztor útnak sikeréért.

Szeptember 10-én több mint 300 müncheni magyar vett részt a pápai szentmise München-Riemben, 17 magyar fiatal pedig már a hajnali óráktól szolgálatban állt, és a kisegítő osztag részeként közreműködött a Szentanya fogadására összesereglett mintegy 250.000 hívó irányításában és ellátásában, a pápai szentmise zavartalan lebonyolításában.

A médiák már napokkal korábban jelezték, hogy minden készen áll a Szent-anya fogadására és köszöntésére: német precizitással előkészítették a látogatást: fokozott biztonsági intézkedéseket fogantatosítottak, útvonalakat zártak le, a metrót, villamos, autóbusz különleges rend szerint közlekedett, mintegy ötezer rendőr állt bevetésben, számtalan önkéntes biztosította a rendet.

Az egyik riportert azzal kommentálta a ragyogó napsütésben érkező Szentanya köszöntésére kivonuló tömeg lelkesedését, hogy a müncheniek tegnap este óta magukon kívül vannak az örömtől. A lelkesedés valóban óriási. Már a tavalyi impulzusokkal teli, kölni ifjúsági találkozó is megmutatta, hogy a német fiatalok valóban lelkesednek a Szentatyáért, keresik üzenetét, figyelnek szavára, és ha kell még áldozatot is vállalnak érte. Az elmúlt hónapokban sok német fiatal csatlakozott az egyházi csoportokhoz és mozgalmakhoz. Egyesek már a hit reneszanszáról is beszélnek Németországban. A bajor médiák az utóbbi napokban ugyancsak napirenden tartották a nagy eseményt, elkezdődött a visszaszámolás. A tv-képernyőkön örömmel fedezték fel: - még tíz nap, - még három, - még egy nap, még egyet alszunk - és itt a pápa, a mi pápánk. Világnézettől, felekezettől függetlenül a legtöbben örömmel várták a német pápát, hazavárták a bajor pápát. És ez már egymaga is valóságos szenzáció, főleg ha figyelembe vesszük a német médiák korábbi, nagyon sokszor valóban pápa-ellenes beállítottságát.

Ez a pápalátogatás valóban egyedi, mert Münchenben a Szentanya valóban hazakereszt: Németország szeret Téged - olvashattuk a transzparenseken. - A Szentanya sem maradt el hazáját szerető nyilatkozatával: Szívem bajorul dobog - mondta, és ehhez hozzátehetjük: de a bajorok szíve is Óért!

A pápa Münchenben valóban hazajött, és ezt a bensőséges, családias fogadtatást, sehol a világon nem lehet megismételni: Münchenben a pápa egyszerűen otthon van: arcáról soha nem látott öröm sugárzott, mindenki - a német államfő, a

MAGYAR KEGYKÉP LYONBAN

Július 23-án, ünnepélyes főpapi szentmise keretében helyezte el Pápai Lajos püspök a győri könnyező Mária kegykép másolatát Lyonban, a Notre Dámé de Fourvière bazilika kriptájában. A magyar kegykép előtt 1996-ban, utolsó magyarországi látogatása alkalmával II. János Pál pápa is imádkozott Győrben. A világ jelentős búcsújáró helyeiről származó kegyképek másolatai között, a fatimai és a czestochowai Mária-kép mellett, immár a győri könnyező Szűzanya képének másolata is megtalálható a lyoni bazilika altemplomában, amelyet évente több mint egy millió zarándok keres fel.

Az ünnepi szentmisét Philippe Barbarin bíboros, Lyon érseke, Gallia primása, Pápai Lajos győri püspök, Cséfalvay Pál kanonok, az esztergomi Keresztény Múzeum igazgatója, Fülöp Gergely ka-

Philippe Barbarin bíboros, miután kinevezte Fülöp Gergely atyát c. kanonoknak, szívélyesen gratulált neki.

nonok, valamint a többi francia és magyar pap között Berkes Gyula, Németh Gábor, Németh István és Jouan atya, a bazilika rektora mutatta be Szalai Gábor kántor közreműködésével. Az eseményre 80 magyar zarándok érkezett Győrből, és azon részt vett Surján László európai képviselő, a Keresztény Demokrata Nép-

kancellár, a bajor miniszterelnök, a kormány tagjai, az egyháziak, és saját népe úgy köszöntötte, mint a hazaérkező legszeretebb családtagot. Ezen a napon a római Szent Péter tér és a müncheni Marienplatz nagyon közel került egymáshoz.

A szabadtéri pápai szentmise München-Riemben, egy hatalmas téren kezdődött, a világ egyik legrégibb keresztje alatt, amelyre éppen a bűnbánati cselekmény alatt egy galamb szállt és csőrével izgatottan csipegette Krisztus jobb kezén a véres sebhelyt, mintha csak enyhíteni akarta volna szenvedéseit.

A szentmise az ősi gregorián és egyházi népekenkel, a gyönyörű kórusbetétekkel, még a legkifinomultabb füleken is, igazi, művészi, zenei élményt kínált. A Szentanya prédikációjáról pedig még nagyon sokat fognak beszélni: Isten nélkül ez így nem mehet tovább - figyelmeztetett.

A szentmise a déli Űrangyalával zárult, igazi verőfényes nyári napsütésben, tengernyi sok zászló és kendő sűrű lengése, a zarándokok óriási és hosszantartó ujjongása közben.

A mellettem éljenző fiatalokat megkérdeztem: Mi volt legmélyebb élményük? A közösségi érzés, a fenséges áhítat, a Szentanya varázsa és mosolya - hatotta meg őket, sőt az egyik még ezt is hozzáfűzte: aki órá hallgat, az biztosan üdvözlő!

A bajor pápa valóban hazajött szülőföldjére, hogy a bóbiskoló keresztényeket felrúzza, ráébressze a krisztusi élet szépségére és örömére. Hogy ez mennyire sikerült neki, azt a jövő fogja eldönteni. A hit már szép ünnepe a Szentatyával és az iránta tanúsított lelkesedés, mindenestre újabb reményekre ad okot.

Cserhádi Ferenc

KÁRPÁTALJÁN
JÁRTUNK

párt alelnöke, Schmidt Péter győri alpolgármester és Msgr. Chaplin segédpüspök, a moszkvai pátriárka képviselője. Az ünnepségre eljött: Prohászka Péter, a lyoni Francia-Magyar Barátság Társaság elnöke a Társaság tagjaival, sok magyar és francia hívó. Ugyancsak ez a Társaság szervezte a győri csapat fogadását is.

„Kövessék figyelmesen ezt a magyar szentmisét a N-D de Fourvière-ben - mondta Barbarin bíboros, mert ilyen ritkán fordul elő”. Pápai Lajos püspök meg így fejezte be homíliáját: „Magyarok Nagyasszonya, Magyarok Pátrónája, légy kapocs ég és föld között, erősítsd a hitet, a kereszténységet e két országban, légy támasza a hazai és külföldi magyaroknak. Szent Szűz, Magyarok Nagyasszonya, járj közbe értük, hogy híek maradjanak őseik hitéhez.” A szentmise alatt Barbarin bíboros többször is beszélt és imádkozott magyarul, hiszen alaposan ismeri a magyar történelmet és kultúrát. Magyarországról dobog szíve. 1976-ban, seminarista korában, édesapjától ajándékul kapta Mindszenty bíboros akkoriban franciul megjelent *Emlékiratait*, a következő dedikációval: „Fiam, e könyv írója egy hűségese ember, a vég-sőkig hű maradt. Légy Te is hű hitedhez mindvégig. Kövesd az ő példáját, ámbar ha lehetséges, más kimenetellel”.

Lyon főpásztora aztán e szavakkal fordult Fülöp Gergely atyához, a dél-franciaországi magyarok lelkipásztorához: „az Egyház nevében most hálás köszönetet mondok Fülöp atyának, aki 1956 óta gondozza itt a magyarokat, s akit az Egyház ezennel kanonoki méltóságra emel. Kedves Fülöp atya, tudom, hogy mint vienni Szent János, kedve volna visszautasítani e kitüntetését, de fogadja el a kanonoki címet és fogadja avatási ölelésemet is e magyar miseruhában, amelyet most kaptam ajándékba”. A bíboros szavait a több mint ezer hívó hosszú és viharos tapssal fogadta.

A szentmise végén Barbarin bíboros kérte, szálljon égbe az ima a drága Magyarországról, és hozzáfűzte: „Minden tölem telhető meg fogok tenni a francia-magyar barátság elősegítése érdekében”. Kihirdette, hogy az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 50-ik évfordulója emlékére, október 22-én, Fülöp atyával ünnepi szentmisét celebrál a lyoni Szent János vilákesegyházban, és „megemlékezünk a világraszóló eseményről, megemlékezünk a magyarokról, akiket hazájuk szeretete és őseik hitéhez való hűség hőssé avatott”. Végül a bíboros a magyar hívekkel magyarul énekelte a magyar himnuszot, majd a „Boldogasszony Anyánk” szep egyházi énekünket.

Tóth Krisztina, Rebest les Roches

SKULTÉTY CSABA
KITÜNTÉSE

Lapunk korábbi munkatársát, Skultéty Csabát Budapesten a Semmelweis-díjjal tüntették ki. A rangos elismerést a Budavári Önkormányzat dísztermében adták át, és azt a hungaricumok külföldi gyűjtéséért kapta, illetve azért, hogy a legértékesebb darabokat hozzáférhetővé tette a hazai közönség számára. Skultéty Csaba, aki a rendszerváltás után települt vissza Magyarországra, még az 50-es évek elején, Münchenben kezdte meg a hazai vonatkozású metszetek és okiratok megvásárlását. Évtizedeken át folytatott kiterjedt kutatási eredményeként került birtokába Ady Endre Érmindszenten kiállított anyakönyvi kivonata és több, későbbi évek metszet Budáról. Az Életünk szerkesztősége sok szeretettel gratulál a szép kitüntetéshez.

A Stuttgarter Szent Gellért magyar egyházközség idei zarándoklata (június 5-10-ig), Ukrajna délnyugati sarkába, Kárpátaljára vezetett. Ez a kifejezés 1886-ban jelent meg először egy munkácsi lapban. Kárpátalja nem földrajzi egység, négy elszakított északkeleti magyar vármegyének területének elnevezése.

Útközben megszálltunk Máriabesnyőn, a Mater Salvatoris lelkigyakorlatos házban. Másnap reggel Gyúras atya rövid misét mondott a kápolnában, majd tovább indultunk. Az ukrán határon sajnos utolért bennünket a szokásos keleti bürokrácia: a határátkelés kb. 3 órát vett igénybe. Késő délután érkezünk Munkácsra, ahol a magyar líceum titkárnője várt bennünket és kísért az iskolához. Az igazgatónő lelkesen vállalta az iskola helyzetét. 5 éve működnek szegényes körülmények között, de a diákok szorgalmasan tanulnak. A líceum 3 éves, a 9. osztályra épül, és egyenértékű a gimnáziummal. A hatóságok engedélyezték magyar nevét: Szent István Magyar Líceum. A magunkkal hozott adományok átadása után még rögtönözött gyűjtést is rendeztünk, amelyet ugyancsak halásan elfogadtak. Aztán az igazgatónő elkísért bennünket szállodánkba, ahol nem nagyon igyekeztek megérteni a magyar nyelvet, és segítést elszállásolásunkban.

Másnap Popovics Béla tanár vezetésével városnézésre indultunk. Látogatásunkat Majnek Antal püspök atyánál kezdtük, aki beszélt építkezési kezdeményezéseiről, terveiről, németországi kapcsolatairól és a helyi egyházi életéről. Utunk után szerpentineken kanyargott felfelé. Az utolsó néhány száz métert már csak gyalog lehetett megtenni, de végre elértük a Vereckeihágót. Csodás panoráma fogadott; ezek a hegyek adták a hátteret a Fesztay-körképhez. Az emlékmű márványtömb oltáránál elhelyeztük koszorúinkat, és honfoglaló őseink emlékéztünk (ezt a pillanatot örökölte meg képünk).

Szolyvánál imát mondtunk a Magyar Holokauszt emlékműnél. Az egykori internálótáborban 6-10.000 ember vesztette életét. Beregváron megtekinttük a Schönborn kastélyt gyönyörű arborétumával, amely ma szanatórium.

Aztán Ungváron jártunk, az Ung folyó partján. A csehek fővárossá tették, még korábban Munkács volt a fontosabb földrajzi és történelmi központ. 1648-ban az ungvári váról indult a görög-katolikus egyház megszervezése. Székese gyházukban található Boldog Romzsa Tódor temetési helye.

A munkácsi vár tornyában rabkodott egy évig Kazinczy Ferenc. Itt megtekinttük Rákóczi és Petőfi emléksobrait, az egyik kilátón Zrínyi Ilona és a 10 éves Rákóczi Ferenc bronzszobrát is. Munkácsy szülőháza viszont már csak egy emléktábla utal, de mellszobra ott áll a főtéren. Aztán misén vettünk részt a magyar diákokkal. Határozóiban ismét megálltunk Máriabesnyőn, ahol megtekinttük a bazilikát és megismerkedtünk a kis Mária-szobor és a Lorettói kegykép történetével is.

Egykori hazánk lemetszett kárpátaljai sarkának minden tája ezerves történelmünkét idézi. Számunkra bátorítást jelent, hogy e vidéken is élnek ambíciózus honfitársak, akik az idegen környezetben is lelkesen őrzik és ápolják szép anyanyelvünket és magyar kultúránkat.

Mezei Éva, Pforzheim

HÍREK - ESEMÉNYEK

Nemzeti szentély

Mátraverebély-Szentkút ma is eleven, kisugárzása ma is erős, idősebb. Mivel hazánk területén talán a legrégebbi búcsújáróhely, amelynek látogatottsága is kiemelkedő, Püspöki Konferenciánk Mátraverebély-Szentkutat idén nemzeti szentélynek nyilvánította - mondta Erdő Péter bíboros az augusztus 12-én délben kezdődött szentmisén.

A szentmise előtt a Váci Egyházmegye területén fekvő kegyhely őrzését és a zarándokok lelkipályozását ellátó ferences rend tartományfőnöke, Magyar Gergely köszöntötte a Püspöki Konferencia csaknem teljes létszámban megjelent tagjait, valamint a nagy számban érkezett zarándokokat. Külön köszöntötte Paskai László bíborost, nyugalmazott esztergom-budapesti érseket, aki éppen 60 évvel ezelőtt ezen a napon tette le szerzetesi fogadalmát.

A szentmise kezdetén Erdő Péter bíboros felolvasta az MKPK határozatát, amelyben a Konferencia nemzeti kegyhellyé nyilvánította a mátraverebély-szentkúti Nagyboldogasszony-bazilikát. MK

Lezárult a Szent Ignác-év

A spanyolországi Loyolában, szeptember 3-án, vasárnap a Roger Etchegaray bíboros által bemutatott ünnepi szentmisével lezárult a jezsuita rend alapítója halálának 450. évfordulója alkalmából meghirdetett Szent Ignác-év.

Az esemény kapcsán a loyolai jezsuita rendtartomány elöljárója, *Juan Miguel Arregui* a Vatikáni Rádióknak a Szent Ignác-év jelentőségéről beszélt. Elmondta: az elmúlt év során két fontos témának adtak különleges hangsúlyt: a Szent Ignác-i lelkiségnek és a lelkigyakorlatoknak, hogy megmutassák az embereknek, mi is a lelkigyakorlat: Istenrel való találkozás és a szellemek megkülönböztetésének keresése. Emellett Xavéri Szent Ferenc missziós tevékenységének témája is fontos volt, az a missziós lelkiség, amely nyitott az egész világra, a különböző kultúrára, és a kultúrák és vallások közötti problémákra is.

Arra a kérdésre, hogy a Szent Ignác-i üzenetek közül melyik emelkedett ki az emlékvé során, P. Arregui a következő választ adta: az, hogy megtaláljuk a Jézus Társasága és az első jezsuiták missziójának indítékait, amely a lelkigyakorlatokon keresztül megélt Isten-élmény volt. Ebben a vallás és az Egyház számára sok

problémát felvető kultúrában az Istennel való személyes lelki élmény megtalálását jelenti, az Isten-élmény meg tapasztalását, miközben a világban tevékenykedünk.

A loyolai jezsuita tartományfőnök végül arról beszélt, ami ebben az évben őt személyesen leginkább megérintette. „Olyan időszakban élünk” - mondta - „amikor a templomok napról napra üresebbek, ami nagyon fájó dolog számunkra. Viszont ebben az évben a szentmiséken rengeteg ember volt jelen: sokan imádkoztak és ténylegesen részt vettek a szertartásokban. Miközben az az érzésünk, hogy a társadalom eltávolodik Istentől, látjuk azt is, hogy másfelől keresi Istent és valamiféle spiritualitást az életben. Az érintett meg, hogy milyen sok lelki élményt kereső embert látok” - zárta a beszélgetést Juan Miguel Arregui jezsuita atya. VR/MK

II. János Pál tér Párizsban

2006. szeptember 3-án Párizs nem éppen egyházhűségéről ismert főpolgármestere, a Notre-Dame székesegyház előtti teret II. János Pál pápa térére „keresztelte”. Az ünnepi akción részt vett Párizs előző és jelenlegi érseke, a pápai nuncius, Lengyelország nagykövete, Franciaország főbírja, a muzulmán világ és egyéb felekezettek képviselője. A francia média nagy teret szentelt az eseménynek, annál is inkább, mert a minden szempontból alternatív politikusként számító *Delanoë* főpolgármester ünnepi beszédében nagy elismeréssel méltatta II. János Pált, amit a jelenlevők nagytöbbsége többször is örömteli tapsal jutalmazott. A saját táborából érkező támadásokat a főpolgármester azzal utasította vissza, hogy ő nem valamiféle szektás hőzöngők szóvivője, hanem Párizs polgármestere. Molnár Ottó

Az első pálos rendi kolostor

Felújítják a pécsi Jakab-hegyen lévő pálos kolostort. A szűkös összeget a Duna-Dráva Nemzeti Park vezetősége teremtette elő. A kolostort 1225-ben építették. Bertalan akkori püspök ide gyűjtötte össze a Mecsek térségében élő remeteket. A tatárjárás idején azonban a szerzetesek elmenekültek és azóta egyre romlik az épület állaga. A Nemzeti Park 35 millió Ft szán az ország első pálos kolostorának újjáépítésére. A szerzetesek lakhelyétől szolgáló rész mellett látogató központ kialakítását is tervezik. V.A.

SZÁJRÓL SZÁJRA

A tapasztalt rák

Gróf Széchenyi István szerette és szívesen mesélte a következő anekdotát:

A folyóból kifogott rákokat a partra vetették. A fiatal rákok nyugtalanokdakt, panaszokdakt, zúgolódtak, hogy az élet itt a parton nagyon rossz és vissza kellene menni a folyóba. Az öreg rák azonban biztatgatta és nyugtatgatta őket:

- Én tapasztalt rák vagyok és tudom, hogy minden jóra változik, csak maradjatok vesztég és várjatok.

Tehát vártak. Egyszer aztán jött egy ember és zsákba tette a rákokat.

A fiatal rákok megint panaszokdakt, nyűglődtek, de a tapasztalt rák most is biztatta őket, hogy csak várjanak.

Aztán a gazdasszonyhoz kerültek, aki betette őket egy fazék vízbe. Vígán mászkáltak itt a rákok, hiszen megint vízben voltak és a tapasztalt rák büszkén mondhatta:

- No látjátok, hát nem megmondtam, hogy csak várni kell, és jóra fordul minden.

Hanem aztán a gazdasszony a fazekat rátette a tűzre és a víz forni kezdett. Forrott, forrott, egyre melegebb lett és a vége az lett, hogy a rákok a tapasztalt rákkal együtt megfőttek.

A Tisza

Mondják, hogy amikor Széchenyi az olasz *Paleocapa* mérnöknek a rakoncsátlán Tisza vizét megmutatta, a vendég egyre csak csóválta a fejét annak csodálatos kanyargásán. Látta, hogy a folyó nem egyszer hosszú, kerülő út után visszatér ahhoz a ponthoz, amelyet rég elhagyott, és ahelyett, hogy egyenes irányban mélyítené medrét, jobbra-balra elkalandozik alámosva saját partjait.

- Ezzel bizony sok baj lesz - mondta a gróf a mérnöknek, de végre is pénzzel rendbe hozhatjuk, szabályozhatjuk. Nagyobb baj az nálunk, hogy amilyen széleslegesen kanyargó ez a víz, éppen olyan a magyar természet is. Ezt pedig már kissé nehezebb megváltoztatni... Közreadta:

Ramsay Győző

Pro Ecclesia Hungariae díjat kapott László T. László

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Pro Ecclesia Hungariae Díjjal jutalmazta László T. Lászlót, akinek az elismerést Erdő Péter bíboros, az MKPK elnöke adta át (lásd képünk). A kitüntetést

szel azt a sokéves pasztorális munkát köszönte meg a Püspöki Konferencia, amelyet László T. László a kanadai Ottawában élő magyarok között végzett, valamint nagyrabecsült azt az anyagi és szellemi támogatást is, amelyet az ott tanuló magyar papoknak nyújtott.

László T. László atya Kőszegen született 1925-ben. A háború után 1946-ban Ausztriába, majd 1950-ban az Egyesült Államokba emigrált. Európai és amerikai egyetemeken tanult, 1973-ban a New York-i Columbia Egyetemen doktorált (doktori dolgozatának címe: Church and State in Hungary, 1919-1945, azaz Egyház és állam Magyarországon, 1919-1945 - mindkét változat a közelmúltban könyv formájában is megjelent a METEM /Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség/, illetve a Szent István Társulat kiadásában). Harminc éven át politológiát tanított, míg 1990-ben a montreali Concordia Egyetem tanáráként nyugdíjba vonult.

Hivatást érezvén a papságra, hittudományi tanulmányokat folytatott a montreali egyetem katolikus teológiai fakultásán, majd az Ottawai Szent Paul Egyetemen. 1990-ben Seregély István egri érsek diakónussá, majd 1991-ben Miklósházy Attila, a külföldön élő magyarok püspöké pappá szentelte. Azóta az Ottawai Főegyházmegyében szolgál, ahol 2003-ig a magyar közösség pasztorációja mellett egy angol nyelvű plébániát is vezetett.

1992-ben létrehozta a Szent László Ösztöndíj Alapítványt (Szent László Scholarship Fund), amely lehetővé teszi magyar papok továbbképzését Kanadában. Eddig hét fiatal magyarországi és erdélyi pap tanult két-két évig, és szerzett tudományos fokozatot Ottawában. A Szent László Ösztöndíj Alapítvány munkája nemcsak az ösztöndíjasoknak, hanem az egész magyar egyháznak is javára válik, és egyúttal biztosítja a jövőben is az ottawai magyar katolikus közösség papi ellátását. MK

Köszönet

Gy. Pethe Ferencnek

Június 10-én temették Magyarországi külső munkatársunkat Badacsonyban. Az utóbbi évek során többször is olvashattuk mélyenszántó, széleskörű műveltséget eláruló cikkei lapunk oldalain. Korunk világságát elemző írásai, többek között Giesswein Sándorról, a századforduló neves pappolitikusáról szóló ismertetései, arra figyelmeztettek, hogy az egyház társadalmi tanításának intései segítenek eligazodni szekularizált világunk tévtanai, fogyasztói társadalmunk útvesztőjébe.

Gy. Pethe Ferenc somogyi földműves családból származott. A veszprémi Hittudományi Főiskolán kezdte meg felsőfokú tanulmányait, majd újságírói tehetsége és hivatástudata a katolikus szociális reformmozgalmak mellé sodorta, miközben a budapesti Pázmány Péter

Tudományegyetem bölcsész karán folytatta tanulmányait. Párhuzamosan újságírói képesítést szerzett az Országos Magyar sajtókamara esti kurzusain. Kétévi katonai szolgálat, majd az azt követő rövid hadifogság után, 1945 őszén a Független Kisgazdapárt tagjaként, az akkor induló Somogyi Hírlap felelős szerkesztője lett. Az 1947-es országgyűlési választásokon az ellenzéki demokrata Néppárt jelöltjeként országgyűlési képviselővé választották. Felsőfokú tanárként és a nők szociális jogaiért küzdött, míg nem 1949 februárjában emigrációba kényszerült. A svájci bencések einriedeli kolostorának könyvtárosaként remélt, kedve várta, hogy utána jöjjön otthonhangyott családjá. Az 1956-os események során ez is megtörtént. Majd Baselen latin-történelem-német szakos tanári képesítést szerzett és negyed évszázadon keresztül a város középiskolájában tanított. Részt vett a magyar emigráció életében is. Tagja volt a New York-i Magyar Nemzeti Bizottmánynak. Alapító tagja, majd 7 éven át elnöke volt a Baseli Magyar Egyesületnek.

Felcséje halála után újra nősült. Egyre gyakraiban látogatót Magyarországra és közvetítette a svájci egyházi és civil szervezetek segélyakcióit a hazai rászorultak felé. A rendszerváltás után jelentős anyagi áldozattal segítette a Kaposvári Katolikus Gimnázium beindítását, ahol rövid ideig kiegészítő tanárként is dolgozott.

A 90-es évek elején letelepedett Badacsonyban és a hazai táj varázsa ismét kezébe adta a tollat. A hazai lapokon kívül olvashattuk írásait az Életünkben, a Bécsei Naplóban. Életrajzi és verses kötetében bepillantást engedett legbelsőbb élményeibe, Édesanyja táplálta és a szemináriumi éveken megerősödött hitvilágába. Egyre gyengülő egészsége következtében utolsó éveit a Kaposvár melletti Mosdós Kastélykórház idősök otthonában töltötte. Innen is küldte a keresztényi erkölcsi értékek pusztulásáért aggódó cikkeit romló egészségi állapota ellenére.

„Fontos most már csak a jó halál kegyelme, írta egyik levelében, majd hozzá tette, hogy a pokol tornácának valamelyik előszobájában várhassam meg, hogy Szent Péter kulcsaival megnyissa számomra az Örök Haza kapuit.” A Gondviselés meghallgatta kérését. A badacsonyi szülője közelében, a közreműködésével restaurált Szent Anna kápolna urnatemetőjében, Badacsonyomaj plébánosa helyezte örök nyugalomra 89 éves korában.

Kovács K. Zoltán, Budapest

† Dr. Nádor Ferenc

1921-2006

Csendben, ahogyan élt, távozott tőlünk dr. Nádor Ferenc váci egyházmegyes pap 2006. február 10-én, Bécsben. Halálát akkor vették észre, amikor a reggeli ábrán, a szentmise elmaradása miatt, keresték.

Nádor Ferenc és Wiesner Margit szülőművelők gyermeke volt, született 1921. február 7-én, Kismaroson. Itt járt elemibe, majd a váci Piarista Gimnáziumban tanult és érettségizett. A teológiát Vácott, a Hittudományi Főiskolán kezdte, és ott szentelte pappá Péter József megyéspüspök, 1947. június 22-én, a székesegyházban.

Tanulmányai folytatására püspöke Innsbruckba küldte, ahol 1951-ben doktorátust szerzett. Közben 1947-től 1951-ig az Innsbruck környéki menekülttáborokban kiegészítő lelkész, 1950-től 1951-ig hit-tanár az innsbrucki magyar gimnáziumban.

1951-től 1955-ig a bécsi Pázmáneum spirituálisja volt. Közben vasárnaponként bécsi plébániákon, néha magyar miséken is kiegészítő és általános iskolákban hittanító. 1955-től a bécsi főegyházmegyében, Gainfarnban (Alsó-Ausztria), majd Bécsben (18. ker. Weinhaus, 9. ker. Liechten-

(Folytatás a 8. oldalon)

